

Форма № 09/18
Затверджена рішенням вченої ради
ІДГУ
від 30.08.2018 р., протокол № 1

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНИХ НАУК
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ І ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ І КУЛЬТУРИ

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Навчально-методичною радою ІДГУ
Протокол № 4 від 15.01.2019 р.

Голова НМР Н. М. Кольцун

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія Румунії та Молдови

(назва навчальної дисципліни)

освітній ступінь бакалавр
(назва освітнього ступеня)

спеціальність для всіх спеціальностей
(код і назва спеціальності)

тип дисципліни вибіркова
(обов'язкова / вибіркова / факультативна)

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньо-професійної програми

(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО:

кафедрою української і всесвітньої історії та культури

протокол № 8 від

10.01.19.

Завідувач кафедри В.Г. Церковна

(підпис, ініціали, прізвище)

ПОГОДЖЕНО:

Голова науково-методичної ради факультету

Т.Б. Крижанюк
(підпис, ініціали, прізвище)

Розробники програми:

Михайлов Олександр Ілліч, викладач кафедри української і всесвітньої історії та культури

Рецензенти програми:

Дроздов Віктор Володимирович, кандидат історичних наук, доцент кафедри української і всесвітньої історії та культури.

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	Заочна
Кількість кредитів: 4	Лекції:	
	26	6
Модулів: 1	Практичні заняття:	
Загальна кількість годин: 120		
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом: з 3	Лабораторні заняття:	
Семестр: з 5	Семінарські заняття:	
	22	6
Тижневе навантаження (год.):	Консультації:	
- аудиторне: 3		
- самостійна робота: 5	Індивідуальні заняття:	
Форма підсумкового контролю: залік		
Мова навчання: українська	Самостійна робота:	
	72	108

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення навчальної дисципліни – політичний, соціальний, економічний та культурний розвиток Румунії та Молдови з античних часів до сучасності.

Метою вивчення дисципліни є: вивчення студентами історії Румунії та Молдови, виокремлення однорідних та відмінних якостей у їх історичному поступі.

Передумови для вивчення дисципліни: «Історія України та української культури»

Міждисциплінарні зв'язки. «Історія Румунії та Молдови» перебуває в тісному зв'язку з «Історією України та української культури».

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути такі результати навчання:

1. **Знання:** етапи розвитку націо- та державотворення, загальні проблеми історії Румунії та Молдови; особливості політичного, соціально-економічного та культурного становища країн в різні історичні епохи;
2. **Уміння:** вміти системно й всебічно аналізувати головні події в Румунії та Молдови;
3. **Комунікація:** оцінювати історію цих країн у контексті загальноєвропейської та світової історії.
4. **Автономність та відповідальність:** формувати та підтверджувати наявними фактами власну точку зору, самостійно обробляти інформаційні джерела

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви модулів / тем	Кількість годин (денна форма навчання)							Кількість годин (заочна форма навчання)						
		Аудиторні	Лекції	Семинарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота	Аудиторні	Лекції	Семинарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота
1	Тема 1: Карпато-Дунайські землі в стародавні часи	4	2	2	-	-	-	6	2	2	-	-	-	-	8
2	Тема 2: Румунія та Молдова в добу раннього середньовіччя	4	2	2	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	12
3	Тема 3: Виникнення Волоського та Молдовського князівств та їх розвиток	4	2	2	-	-	-	6	2	2	-	-	-	-	8
4	Тема 4: Золота доба Молдовського князівства.	4	2	2	-	-	-	6	2	-	2	-	-	-	8
5	Тема 5: Виникнення Трансильванського князівства. Залежність Дунайських князівств від Османської імперії.	4	2	2	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	8
6	Тема 6: Молдова, Трансильванія та Валахія у XVII-XVIII ст.	6	4	2	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	12
7	Тема 7. Утворення Бессарабії у складі Російської імперії. Румунія та Молдова у першій половині XIX ст.	4	2	2	-	-	-	6	2	-	2	-	-	-	8
8	Тема 8: Утворення Румунського князівства. Розвиток держави.	6	4	2	-	-	-	8	2	2	-	-	-	-	8
9	Тема 9: Румунська держава, молдовські землі Бессарабії та Трансильванія (наприкінці XIX – 1918 р.)	4	2	2	-	-	-	6	2	-	2	-	-	-	8
10	Тема 10: Румунія та Молдова у міжвоєнний період та під час Другої світової війни	4	2	2	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	12
11	Тема 11: Розвиток Румунії та Молдови у	4	2	2	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	12

другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.														
Проміжний контроль	-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	4
Разом:	48	26	22				72	12	6	6	-	-	-	108

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1: Карпато-Дунайські землі в стародавні часи. Етногенез гето-дфракійських племен. Даки. Похід Дарія I на Скіфію. Писемні згадки про гетів і даків. Перший гето-дакійський союз. Буребіста. Другий гето-дакійський союз. Децебал. Війни із Римом. Римська провінція Дакия. Вільна Дакия. Поширення черняхівської культури на Дунайські землі.

Тема 2: Румунія та Молдова в добу раннього середньовіччя. Велике переселення народів: гуни, огузи, сармати, мадяри. Румунські та молдовські землі у складах Болгарського царства, Галицького та Київського князівств. Монголо-татарська навала у 1241 р. Діяльність татарської адміністрації.

Тема 3: Виникнення Волоського та Молдовського князівств та їх розвиток. Вплив Угорського королівства. Лайош Великий (Людивік) – король Угорщини та Польщі (роль в утворенні князівств у Валахії та Молдові). Бассараб і Драгош.(державний устрій, правова система), Взаємовідносини князівств, місце на міжнародній арені.

Тема 4: Золота доба Молдовського князівства. Штефан Великий та його діяльність у Молдові. Протистояння з турками та поляками. Зовнішньополітична діяльність. Взаємовідносини із Волоським господарем Владом Цепешем.

Тема 5: Виникнення Трансильванського князівства. Залежність Дунайських князівств від Османської імперії. Утворення Трансильванського князівства. Я. Запольяї. Політика Османської імперії по відношенню до Молдови та Валахії

Тема 6: Молдова, Трансильванія та Валахія у XVII-XVIII ст. Трансильванія за Баторі та Ракоці. Війна за молдовський престол. Кампанія Тиміша Хмельницького. Російсько-турецькі війн та їх вплив на розвиток Румунії та Молдови

Тема 7. Утворення Бессарабії у складі Російської імперії. Румунія та Молдова у першій половині ХІХ ст. Бессарабська область. Адміністративний та внутрішній устрій. Визвольний рух у Дунайських князівствах: 1821-1822 рр. Волоське повстання 1848 р.

Тема 8: Утворення Румунського князівства. Розвиток держави. Посилення державотворчих процесів у другій половині ХІХ ст. Обрання О. Кузи князем Валахії та Молдови: реформи. Прихід до влади Карла Гогенцоллерна. Війна за незалежність Румунії 1877-1878 рр. Проголошення Румунського королівства

Тема 9: Румунська держава, молдовські землі Бессарабії та Трансильванія (наприкінці ХІХ – 1918 р.). Бессарабська губернія у складі російської імперії. Народні повстання 1905 р. у Румунії. Посилення політичного роду Бретіану.

Румунія у Першій світовій війні. Сепаратний мир у Бухаресті з Німеччиною. Перемога Авереску під Муренештами. Ліквідація Бессарабської губернії. Сфатул Церій.

Тема 10: Румунія та Молдова у міжвоєнний період та під час Другої світової війни. Приєднання до Румунії Бессарабії, Буковини, Трансильванії, Банату та частини Добруджі – реалізація плану «Великої Румунії». Утворення Молдовської АРСР у складі УРСР. Питання престолонасліддя. Міхай і Кароль. Втрата Румунією територіальних володінь. Участь румунської армії у фронтових діях. Утворення Трансністрії. Румунія за кондукетора Іона Антонеску. Утворення МРСР. Встановлення комуністичного режиму в Румунії. Прорадянська діяльність Георгіу Дежа.

Тема 11: Розвиток Румунії та Молдови у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст. Встановлення авторитарного режиму Н. Чаушеску. Соціально-економічний та культурний розвиток Молдовської РСР. Кризові явища в Румунії наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. Президенти Румунії І. Ілієску, Т. Басеску, К. Йоханніс. Соціально-економічні та політичні перетворення у Молдові на межі століть. І. Додон. Сучасні україно-румуно-молдовські відносини.

5.2. Тематика семінарських занять.

Тема 1: Карпато-Дунайські землі в стародавні часи

Тема 2: Румунія та Молдова в добу раннього середньовіччя

Тема 3: Виникнення Волоського та Молдовського князівств та їх розвиток

Тема 4: Золота доба Молдовського князівства.

Тема 5: Виникнення Трансильванського князівства. Залежність Дунайських князівств від Османської імперії.

Тема 6: Молдова, Трансильванія та Валахія у ХVІІ-ХVІІІ ст.

Тема 7. Утворення Бессарабії у складі Російської імперії. Румунія та Молдова у першій половині ХІХ ст.

Тема 8: Утворення Румунського князівства. Розвиток держави.

Тема 9: Румунська держава, молдовські землі Бессарабії та Трансильванія (наприкінці ХІХ – 1918 р.)

Тема 10: Румунія та Молдова у міжвоєнний період та під час Другої світової війни

Тема 11: Розвиток Румунії та Молдови у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.

5.3. Організація самостійної роботи студентів.

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	Форми звітності
1.	Підготовка до лекційних та семінарських занять	30 (42)	Конспект
2.	Підготовка до проміжного контролю	4 (4)	Модульна контрольна робота
3.	Виконання індивідуальних завдань: - підготовка 2 рефератів з обраної тематики; - складання термінологічного словника.	20 (32) 18 (30)	Реферати Термінологічний словник

Тематика індивідуальних (групових) завдань***Тематика рефератів:***

1. Фракія – історичний та культурний розвиток регіону.
2. Дакська релігія.
3. Гетто-фракійська аристократія.
4. Декеней – священник Бурібісти.
5. Золоті копалини Децебала.
6. Монголо-татарські караван-сараї на території Румунії та Молдови.
7. Армія Штефана Великого.
8. Влад Цепеш за матеріалами румунських та молдовських істориків.
9. Зречення від влади О. Кузи.
10. Думітрію, Іон, Іонел та Вінтіле Бретіану – славетні румунські політики.
11. Основні характерні риси румунської дипломатії.
12. «Залізна гвардія» - фашистська партія Румунії.
13. Приєднання Одеси до Румунії. Життя міста під час окупації.
14. Хід Яссько-Кишинівської операції.
14. Михай - «король-комсомолец».
15. Єлена Чаушеску – вплив на політику і розвиток Румунії.
16. Події у Тимішоарі в 1989 р. Груднева революція і трибунал.
17. Маркетингові ходи І. Ілієску під час президентських виборів у Румунії.
18. Марші шахтарів і машиністів Румунії у 1990-ті рр.
19. Вхід Румунії до НАТО та ЄС.
20. Ідеї єдності Румунії та Молдови серед сучасних політиків.

Ключові слова для термінологічного словника

Гети, даки, фракійці, скіфи, факторії, грецькі торгові поселення, трабости, Дакія, Римська Дакія, вільні даки, скіфи, перси, монголо-татари, Галицьке князівство, Сарміджезетуза, колонія, метрополія, поліс, язичництво, орфейство, жреці, черняхівська культура, караван-сарай, Валахія, Трансильванія, Молдовське князівство, валахи, молдовани, губернія, Бессарабія, Османська імперія, Румунське королівство, румуни, дипломатія, бояри, бояринаші, царани, мазийли, монархія, республіка, фашизм, кондукетор, колективізація, комунізм, демократія, президентська республіка, парламентська республіка, НАТО, ЄС.

6. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

6.1 Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять (включає, в тому числі, перевірку якості підготовки завдань, які винесені на самостійне вивчення та виконання) і має на меті перевірку рівня підготовленості студента. Формами проведення поточного контролю з дисципліни є:

- 1) усні опитування на семінарських заняттях;
- 2) участь в обговоренні питань на семінарах;
- 2) якість пошуку необхідної літератури тощо.

6.2. *Форми і методи проміжного (модульного) контролю*

Модульний контроль з дисципліни «Історія Румунії та Молдови» проводиться у тестовій формі (5 тестових завдань), включаючи теоретичні завдання (2 теоретичних питання). Кількість модульних контрольних робіт на дисципліну – 1.

6.3. *Форми і методи підсумкового контролю*

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання. Завданням підсумкового контролю є перевірка глибини засвоєння студентом програмного матеріалу дисципліни, логіки та взаємозв'язків між окремими її розділами, здатність творчого використання набутих знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми, що впливає зі змісту дисципліни тощо.

Підсумковий контроль з дисципліни «Історія Румунії та Молдови» проводиться у формі заліку.

Оцінка за семестр з дисципліни, з якої передбачений залік, виставляється за результатами поточного контролю.

7. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Модульна контрольна робота

Модульна контрольна робота складається з 5 тестів, які містять лише одну правильну відповідь та 2 теоретичних питань.

Приклад:

1 варіант

Тестові завдання

1. Трабости - це

- а) воїни армії Бурібісти;
- б) керівники провінцій;
- в) простий люд;
- г) аристократія.

2. Римський імператор, який приєднав Дакію до Риму:

- а) Доміціан;
- б) Марк Антонін Нерва;
- в) Траян;
- г) Адріан.

3. Одна з перемог Штефана Великого над турецькою армією сталася:

- а) під Васлуєм;
- б) під Брашовом;
- в) під Тимішоарою;
- г) під Акерманом.

4. Бессарабська область у складі Російської імперії була утворена у:

- а) у 1812 р.;
- б) у 1818 р.;
- в) у 1821 р.;
- г) у 1829 р.

5. Румунія вступила у Першу Світову війну, оголосивши її :

- а) Німеччині;
- б) Болгарії;
- в) Австро-Угорщині
- г) Російській імперії;

Теоретичні питання

1. Молдовське князівство за Штефана Великого у 1457 – 1504 рр.
2. Охарактеризуйте авторитарний режим Н. Чаушеску.

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

8.1. Шкала та критерії оцінювання знань студентів.

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
90-100	зараховано
70-89	
51-69	
26-50	не зараховано
1-25	

Схема розподілу балів

Максимальна кількість балів	70 балів(поточний контроль) – середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100-бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом.0,7	30 балів(проміжний контроль) – за результатами виконання модульної контрольної роботи
Мінімальний пороговий рівень	35 балів (поточний контроль)	16 балів (проміжний контроль)

8.2. Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому

	окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

8.3. Критерії оцінювання індивідуальних завдань

Вид	Максимальна кількість балів
Реферат	5
Реферат	5
Словник	5

Оцінювання *реферату* здійснюється за такими критеріями: самостійність та оригінальність дослідження, виконання поставлених автором завдань, здатність здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу та відсутність помилок при оформленні цитування й посилань на джерела. Критеріями оцінювання *словнику* є правильність та повнота визначення термінів.

8.4. Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Максимальна кількість балів за відповідь на 1 питання складає 15 балів. Критеріями оцінювання є: повнота відповіді, здатність критичного аналізу теоретичного матеріалу, вміння наводити аргументи та робити висновки.

8.5. Критерії оцінювання під час підсумкового контролю

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного та проміжного контролю.

Критерії оцінювання знань студентів під час аудиторних та індивідуальних завдань; під час модульного та підсумкового контролю здійснюється відповідно до Положення ІДГУ «Про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачі вищої освіти в умовах ЄКТС».

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Ноутбук, проектор для перегляду відеофрагментів.

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

10.1. Основні джерела:

1. Болован І., Поп І-А. С. Д. Історія Румунії : навч. посіб. [2-ге вид., перероб. і доп.] – Клуж : Знання, 2004. – 495 с.
2. Історія Республіки Молдова. С древнейших времен до наших дней/ [Ассоциация ученых Молдовы им. Н. Милеску-Спэтару]. – Кишинев: Elan-Poligraf, 2002. – 360 с.
3. Батюшков П.Н. Бессарабия: Историческое описание / Помпей Николаевич Батюшков. – СПб.: Тип. высочайше утв. т-ва «Общественная польза», 1892. – 272 с.
4. Акім Віорел Рим в Румунській історії. – CEU Press, 2005. - 235 с.
5. Лебеденко О.М., Українське Подунав'я: минуле та сучасне. Навч. посібник / О. М. Лебеденко, А.К. Тичина. – Одеса: Астропринт, 2002. – 208 с.
6. Лебеденко О.М. Українське Придунав'я / О.М. Лебеденко, А.К. Тичина. – Ізмаїл, 1998. – Книга І. –176 с.
7. Шемяков Д.Е. Очерки экономической истории Бессарабии эпохи империализма / Дмитрий Сгорович Шемяков. – Кишинев: Штиинца, 1980. – 252 с.
8. Boldur A. Istoria Bessarabiei. – București: Victor Frunză, prin colaborare cu editura «Logos» Ediția a II-a, 1992. — 543 p

10.2. Допоміжна література:

9. Жуков В.И. Города Бессарабии 1861-1900 (Очерки социально-экономического развития) / Василий Иванович Жуков. – Кишинев: Штиинца, 1975. – 291 с.
10. Жуков В.И. Историческое значение присоединения Бессарабии и Левобережного Поднепровья к России / Василий Иванович Жуков. – Кишинев: Штиинца, 1987. – 336 с.
11. Південна Бессарабія (кін. XVIII – XIX ст.): навчально-методичний посібник / [Л.Ф. Циганенко, О.М. Лебеденко, А.В. Дізанова та ін.] ; під ред. Л.Ф. Циганенко. – Ізмаїл: СМІЛ, 2011. – 216 с.

10.3. Інтернет-ресурси:

20. Dacoromania.net (сайт румунської історії)